herpy

GEKKOER

Lucasium damaeum

Lucasium damaeum er en liten, rask bakkegekko fra det tørre indre Australia, rødbrun på ryggen med kjeder av lyse perler langs en kremfarget ryggstripe. Den er nattaktiv, lever på bakken og klarer seg med enkel innredning, men den er sjelden i terrarier utenfor Australia.

Familie: Diplodactylidae Engelsk: Beaded gecko Tidligere navn: *Diplodactylus damaeus; Ceramodactylus damaeus*
Publisert 15. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**6-8 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**5-8 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Halvørken og savanne**
Vanskelighetsgrad	**Nybegynner**

STELL

Min. terrarium	**40 × 30 × 25 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Varmeplass	**28-30 °C**
Temperatur, natt	**16-20 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene, parvis eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**12-18 mnd.**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Inkubasjon	**40-75 dager** ved 27-30 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Lucasium damaeum er lett å kjenne på tegningen på ryggen. Grunnfargen er rødbrun, og langs midten løper en lys, kremfarget ryggstripe som er innrammet av lyse flekker som ligner perler på en snor. Nedover flankene løper enkelte rader med lyse flekker, og de mørkebrune lemmene er oversådd med små prikker. Det øvre øyelokket er hvitt eller kremfarget. Kroppen er slank, snuten avrundet, og halen er en rett fortsettelse av kroppen. Mister dyret halen, vokser det en ny fram, men den er ensfarget brun eller mørkere flekkete enn den opprinnelige.

Gekkoen har store øyne uten bevegelige lokk. De er dekket av et gjennomsiktig skjell, og dyret holder dem rene ved å slikke dem med den lange, flate tungen sin. I dagslys er pupillen en smal, loddrett spalte, og i mørket er den rund og vidåpen. Tærne er flate og uten de heftelamellene mange andre gekkoer har, så den er et bakkedyr og ikke en klatrer.

Arten ble beskrevet i 1896 av Lucas og Frost ut fra dyr fra Charlotte Waters i Northern Territory og er typearten for slekten *Lucasium*. Slekten er oppkalt etter legen og herpetologen Arthur Henry Shakespeare Lucas. I lange perioder har arten stått i slekten *Diplodactylus*, og under det navnet opptrer den fortsatt i mange eldre bøker og stellveiledninger. Slekten *Lucasium* ble gjeninnført i 2007 etter en DNA-undersøkelse av slektskapet.

Voksne dyr oppgis å være omkring 7 cm lange, så det er en liten gekko. Det finnes ingen vektangivelser for akkurat denne arten. For de nært beslektede bakkelevende *Diplodactylus*-artene regner man med 3-5 g for et dyr med en kropp på 5 cm, men det er ikke målt på *L. damaeum*, og vekten står derfor ikke i faktaboksen. Gekkoen er rask og sky og mer et dyr å se på enn å holde i hånden.

Utbredelse og leveområde

Lucasium damaeum er utbredt i det tørre og halvtørre indre av Australia, fra det sørøstlige Western Australia over South Australia til det sørlige Queensland, det vestlige New South Wales og Victoria. Typelokaliteten Charlotte Waters ligger i det sørlige Northern Territory, og arten finnes i alle fastlandsstatene og Northern Territory. Langt de fleste registrerte funnene kommer fra South Australia, New South Wales og Victoria, mens det er forholdsvis få fra Western Australia, Northern Territory og Queensland.

Utbredelsen er stor, og arten regnes ikke som truet. I naturen finnes den bare i Australia.

> **Naturlig utbredelse:** Australia.

LEVEOMRÅDE

Lucasium damaeum lever i mange slags tørt terreng: spinifexdekte sanddyner, tørt buskland og savanneskog. Felles for dem er løs, veldrenert jord og mange steder å gjemme seg. Om dagen holder den seg skjult i hull etter insekter og edderkopper, i jordsprekker, under steiner og under nedfalne greiner.

Når det blir mørkt, kommer den fram på åpen jord for å jakte. Den er rask og tilbakelegger lange strekninger på jakt etter føde. Klimaet er varmt om sommeren og kjølig, til tider kaldt, om vinteren, og forskjellen mellom dag og natt er stor. Det finnes ingen målinger av temperatur og fukt i skjulene til gekkoen, så stellrådene om temperatur bygger på erfaringer med beslektede australske bakkegekkoer.

Truslene er tap av leveområde og ville rovdyr som katt, rev og hund.

Stell

TERRARIET

Stellet av *Lucasium damaeum* er nesten ikke beskrevet i detalj, så rådene her bygger på erfaringene med de bakkelevende australske *Diplodactylus*-artene som arten tidligere ble regnet til. Regn med minst 20 × 20 cm bunnareal per par, men det er et absolutt minimum. Til en enkelt gekko er 40 × 30 × 25 cm (lengde × bredde × høyde) en god størrelse, og et par eller en hann med opptil tre hunner kan holdes i et litt større terrarium. Bunnarealet betyr mer enn høyden, for dyret holder seg til bakken. Svært store terrarier er unødvendige, fordi dyrene bare bruker en liten del av bunnen, men et tettsluttende lokk er viktig, for gekkoen kan godt klatre opp glatte flater.

Bruk en bunn av sandholdig leirjord i et lag på 1-5 cm, slik at dyret kan grave litt. Gi den to til tre skjul: omvendte underskåler av leire, barkbiter, en liten stabel med flate steiner eller halve plastrør som er trykket ned i sanden som kunstige edderkoppganger. Ett av skjulene skal være fuktig. Planter er unødvendige, og plastkasser eller små akvarier med lokk fungerer fint.

TEMPERATUR

Det er ikke publisert målte temperaturer for *Lucasium damaeum*, så tallene her bygger på stellråd for beslektede bakkelevende gekkoer. Terrariet skal ha en varm og en kjølig side. Bruk en varmematte eller varmetape under den ene enden, slik at en del av bunnen når 28-30 °C om sommeren. Resten av terrariet holdes på 22-26 °C om dagen. Om natten kan varmen slås av, slik at temperaturen faller til 16-20 °C.

Styr alltid varmekilden med en termostat, og mål med et termometer i begge ender. Om vinteren kan temperaturen i en periode ligge lavere, ned til 15-20 °C. Det tilsvarer den naturlige årsrytmen og hjelper dyrene i gang med å yngle.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Lucasium damaeum kommer fra tørre strøk og skal ikke ha høy luftfuktighet. Vanlig romluft med 30-50 % luftfuktighet er rikelig. Ikke spray terrariet, fordi den tynne vannhinnen etter spraying kan spre bakterier og parasitter. Bruk i stedet et fuktig skjul.

Fyll ett av skjulene med lett fuktig sphagnum eller fuktig sand, og sjekk det hver uke, slik at det verken tørker ut eller mugner. Her kan gekkoen skifte hud uten problemer. Sett en lav skål med friskt vann i den kjølige enden, og bytt vannet jevnlig. Resten av bunnen skal være tørr.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Lucasium damaeum er nattaktiv og har ikke behov for spesielt lys. Ekstra belysning er unødvendig for de bakkelevende gekkoene i *Diplodactylus*-gruppen. Det finnes ingen retningslinjer for UVB til akkurat denne arten, så det er valgfritt, og det kan ikke oppgis noen Ferguson-sone.

Vil du gi UVB likevel, så velg et svært svakt rør, og sørg for at gekkoen alltid kan trekke seg inn i et mørkt skjul. La dagslyset i rommet styre døgnrytmen, eller bruk en tidsbryter på 10-12 timer om sommeren og kortere dager om vinteren. Natten skal være mørk.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Lucasium damaeum lever av små insekter og edderkopper og er lett å fôre. I fangenskap tar de bakkelevende gekkoene i gruppen sirisser, kakerlakker, termitter, fluer, makk, møll og voksmøllarver. Bruk små sirisser, nymfer av dubia-kakerlakker og gjerne et par voksmøllarver som avveksling. Byttet skal være omkring 60 % så stort som hodet til dyret.

Voksne dyr fôres hver 4.-7. dag om sommeren og hver 7.-10. dag om vinteren, når korte perioder uten appetitt er normalt. Unger fôres hver 2.-4. dag hele året. Pudre insektene lett med kalk og vitaminer ved hver andre eller tredje fôring, og gi dem grønnsaker et døgn eller to før de kommer i terrariet. Fjern insekter som ikke blir spist, slik at de ikke forstyrrer gekkoen om dagen.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Lucasium damaeum er rask og sky og holder seg skjult om dagen. Det er en art å se på, ikke å håndtere. Skal du løfte den, så gjør det kort og lavt over bunnen, for den smetter raskt unna. Grip aldri tak i halen.

Artene i gruppen kan holdes enkeltvis, i par eller som en hann med opptil tre hunner. Det finnes ingen erfaringer med å holde flere *L. damaeum* sammen, så start forsiktig, velg dyr av samme størrelse, og del dem hvis et dyr blir jaget, mister halen eller går ned i vekt. To hanner må ikke gå sammen. Dyrene er mest aktive om natten og kan være vanskelige å se, så sett deg stille ved terrariet etter at mørket har falt på.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannen av *Lucasium damaeum* kjennes på en tydelig bule ved halerota, der de to hemipenis-posene ligger, og som hos de beslektede artene på en liten gruppe forstørrede skjell, kloakksporer, øverst på bulen. Hunner kan ha en lett, glatt bule, men uten fordypning i midten. Hos beslektede bakkegekkoer kan ungene kjønnsbestemmes når de har nådd 60-70 % av den voksne kroppslengden, som de med god fôring når etter 6-12 måneder. Voksenstørrelse nås etter 12-18 måneder, og avl kan begynne når dyrene er omkring 70-80 % voksne. Disse tallene gjelder gruppen av bakkelevende australske gekkoer og er ikke undersøkt særskilt for *L. damaeum*.

PARRING

I naturen yngler *Lucasium damaeum* fra slutten av september til desember, og de beslektede bakkegekkoene yngler fra september til februar. Hos dem er den naturlige avkjølingen om vinteren nok til å sette i gang avlen, paret kan gå sammen hele året, og de fleste dyr yngler til samme tid hvert år.

Paringen er ikke beskrevet for arten, fordi dyrene lever så skjult. Hos en beslektet art er en hann sett bite hunnen i nakken under jakten rett før paringen. De første eggene kan komme fire til åtte uker etter at temperaturen om våren stiger over 25 °C. Skill dyrene hvis hunnen virker stresset.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen av *Lucasium damaeum* legger 2 egg per kull, og hos de beslektede bakkegekkoene er det av og til bare 1. Hvor mange kull som legges per sesong, er ikke dokumentert for arten. Andre arter i gruppen legger opptil fem kull i løpet av en sesong med 2,5-6 ukers mellomrom.

Eggene har et bløtt, lærartet skall. Hos de beslektede artene graver hunnen dem gjerne ned i fuktig sand eller legger dem under et skjul, men i fangenskap legger hun dem ofte på åpen bunn, der de raskt tørker ut. Sett en lukket eggleggingsboks med fuktig sphagnum eller sand i terrariet, og sjekk jevnlig etter egg. Gi hunnen ekstra kalk og insekter i sesongen, og la henne hvile hvis hun går ned i vekt.

INKUBASJON

Legg eggene av *Lucasium damaeum* i en liten boks med perlitt eller vermikulitt blandet med vann i forholdet 1:1 etter vekt. Boksen skal ha et par små luftehull, og eggene må ikke vendes. De beslektede artene inkuberes ved 27-30 °C. Eggene deres vokser tydelig under rugingen, og skallet blir nesten gjennomsiktig rett før klekkingen. Det finnes ingen inkubasjonsdata for arten.

Hos de beslektede artene klekkes eggene etter omkring 40-75 dager avhengig av art. Tiden er lånt fra dem og kan avvike for *L. damaeum*. Inkubasjon ved romtemperatur virker, men tar mye lengre tid, og eggene er mer utsatt for mugg.

Les mer: Inkubasjon av egg

OPPDRETT AV UNGER

Det finnes ingen beskrivelser av unger av *Lucasium damaeum*. Hos de beslektede artene har ungene samme tegning som de voksne, bare litt klarere, og kroppen deres er 25-30 % så lang som hos de voksne. Ta dem ut av inkubasjonsboksen etter et døgn, og flytt dem til en liten boks med samme slags bunn som de voksne. Ungene faller bedre til ro på sand enn på tørkepapir.

Fôr dem hver 2.-4. dag med små insekter, for eksempel nyklekte sirisser, små kakerlakker eller termitter, som er lette å fange, og husk kalk og vitaminer. Hold dem hver for seg eller i små grupper av samme størrelse, og sørg for at hver unge har et fuktig skjul. Med god fôring blir de voksne etter ett til halvannet år.

Helse og vanlige feil

Det finnes nesten ingen publiserte helsedata for *Lucasium damaeum*, men de bakkelevende australske gekkoene regnes som hardføre. De typiske feilene er:

- For lite fukt i skjulet, slik at hudskiftet går dårlig og rester sitter fast på tær og hale.
- For lite kalk og D3-vitamin, især hos unger og hunner i egglegging. Det gir bløte bein og skjelvinger.
- Konstant fuktig eller skittent terrarium og spraying av hele terrariet, som kan gi bakterier og parasitter.
- Sand som blir svelget sammen med byttet. Fôr gjerne fra en lav skål eller en flat stein.
- Egg som tørker ut på åpen bunn. Gi hunnen et fuktig sted å legge dem.
- For høy temperatur eller et terrarium uten skjul, som stresser dyret.

Et sunt dyr har klare øyne og en fyldig kropp og hale. Kontakt veterinær med erfaring på krypdyr hvis gekkoen går ned i vekt, ikke spiser i flere uker, virker slapp eller har tydelige egg i kroppen uten å få dem lagt.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.